

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.846/2021/8.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Dankó Dóra ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek, a dr. Esze Tamás kamarai jogtanácsos által képviselt I.r. alperes (alperes címe) I. rendű és a Vörös József Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe; ügyintéző: dr. Vörös József ügyvéd) által képviselt II.r. alperes (alperes címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében – amelybe az alperesek pernyertessége érdekében a dr. Sebők Tamás Attila kamarai jogtanácsos által képviselt beavatkozó (beavatkozó címe) a perbe beavatkozott – a Fővárosi Törvényszék 2021. szeptember 30. napján meghozott 28.P.23.476/2020/23. számú ítélete ellen a felperes által 24. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi egyetemlegesen az I-II. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek 5.678.096,- (ötmillió-hatszázhetvennyolcezer-kilencvenhat) forintot és annak 2018. augusztus 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő késedelmi kamatát, valamint 2021. július 1. napjától minden hónap 5. napjáig havi 114.062,- (száztizennégyezer-hatvankettő) forint keresetpótló járadékot. A felperes által az I. rendű alperesnek fizetendő perköltség összegét 50.000,- (ötvenezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 25.000,- (huszonötezer) forint, a II. rendű alperesnek 25.000,- (huszonötezer) forint + áfa, az alperesi beavatkozónak 25.000,- (huszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi egyetemlegesen az I. és II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg a Magyar Államnak külön felhívásra 118.800,- (száztizennyolcezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetéket. A fennmaradó 365.200,- (háromszázhatvanötezer-kétszáz) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása szerint a felperes 2010. március 4-én az település vasútállomáson súlyos és maradandó egészségkárosodással járó balesetet szenvedett el. A baleset idején a iskola tanulója volt. Az iskola elvégzését követően kétéves technikusi képzés alapján matróz képzettséget szerezhethetett volna, amely lehetővé tette volna azt, hogy akár magyar, akár külföldi hajótársaságnál folyami matróz munkakörben állást vállaljon. A külföldi hajótársaságnál való elhelyezkedéshez alacsony szintű nyelvtudás is elégséges, amit a szakközépiskolában is el lehetett sajátítani.

[2] A nyugat-európai hajótársaságoknál dolgozó matrózok átlagkeresete körülbelül 1.500 euró havonta, ehhez jön még szállodahajó esetén hetente 100–280 euró borraavaló. Hét év elteltével bármely matróz rátermettsége szerint kormányosi képesítést is szerezhethet. Egy kormányos 200 euró körül, egy nagyhajó vezető pedig 250–300 euró körüli fizetést kap naponta. A KSH adatai szerint hajózási munkakörben foglalkoztatott személyek átlagos havi keresete 2015. évben 134.618,- forint, 2016. évben 159.382,- forint, 2018. évben 223.532,- forint, 2019. évben 259.401,- forint. A garantált bérminimum összege 2015-ben 122.000,- forint, 2016-ban 129.000,- forint, 2017-ben 161.000,- forint, 2018-ban 180.500,- forint, 2019-ben 195.000,- forint, 2020-ban 210.600,- forint, 2021. februárjától 219.000,- forint.

[3] A felperes maradandó egészségkárosodására tekintettel rokkantsági járadékban részesül, ennek havi összege 2015. évben 39.359,- forint, 2016. évben 39.646,- forint, 2017. évben 40.279,- forint, 2018. évben 41.820,- forint, 2019. évben 42.949,- forint, 2020. évben 44.152,- forint, 2021. évben 45.477,- forint volt. A felperes 2016-ban havi 45.232,- nettó jövedelmet, 2017-ben május 31. napjáig havi 51.956,- forint nettó jövedelmet szerzett a rokkantsági járadékon felül.

[4] A felperes a perben 2015. 10. 29-én járadékigényt terjesztett elő arra hivatkozással, hogy tanulmányai befejezését követően 2015. szeptemberétől kezdve folyami matrózként tudott volna elhelyezkedni.

[5] A Fővárosi Törvényszék 28.P.22.689/2015/140. számú ítéletével a felperes keresetének részben adott helyt, a felperes jövedelempótló járadék iránti igényét elutasította, a pertárgyértéket 55.891.007 forintban, a pernyertesség-pervesztesség arányát 2/3-1/3 arányban állapította meg.

[6] A Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.480/2020/11. számú részítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, továbbá a felperes keresetvesztesség iránti keresetét elutasító,

valamint az illetékre és perköltségre vonatkozó rendelkezéseket hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Kifejtette, hogy a baleset idején 15 éves I. rendű felperes életkora nem zárta ki eleve a keresőképtelenségéből eredő vagyoni kárai megtérítésének lehetőségét. Utalt arra, hogy a Kúria jogi érvelése szerint [BH2004.111., Pfv.III.20.752/2018/3.] a perbeli esethez hasonló helyzetben is irányadók a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég Ptk.) 357. §-ának szabályai, és a kártérítés a régi Ptk. 357. § (3) bekezdése szabályának alkalmazásával meghatározható. Az ítéltábla előírása szerint a jövedelempótló járadék tekintetében folytatódó eljárásban a felperesnek az azonos, vagy hasonló munkakört betöltő munkavállalók átlagos havi keresetéből kiindulva kell a keresetvesztesség iránti igényét előterjesztenie, az átlagos adatokra vonatkozó bizonyítást pedig le kell folytatni, mivel ez az elsőfokú eljárásban nem történt meg.

[7] A felperes ezt követően pontosított, a jogerős részítélettel el nem bíralt végleges keresetében a régi Ptk. 357. §-a alapján keresetpótló járadék egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Elsődlegesen a 2015. szeptember 1. napja és 2021. június 30. napja közötti időszakra 20.556.934,- forint lejárt járadéokra és annak 2018. augusztus 01. napjától a kifizetés napjáig járó, a régi Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatára, valamint 2021. július 1. napjától – előre, minden hónap 5. napjáig – a nyugdíjkorhatár eléréséig, havi 494.759,- forint jövőben esedékes járadéokra tartott igényt. Másodlagosan 2015. szeptember 1. napja és 2021. június 30. napja között lejárt 5.827.153,- forint járadék és annak 2018. augusztus 01. napjától a kifizetés napjáig járó régi Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatának, valamint 2021. július 1. napjától – előre, minden hónap 5. napjáig – a nyugdíjkorhatár eléréséig, havi 116.155,- forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetését kérte. Harmadlagosan 2015. szeptember 1. napja és 2021. június 30. napja között lejárt 4.373.766,- forint járadék és annak 2018. augusztus 01. napjától a kifizetés napjáig járó régi Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatának, valamint 2021. július 1. napjától – előre, minden hónap 5. napjáig – a nyugdíjkorhatár eléréséig, havi 93.106,- forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetését kérte. Előadása szerint azért járt a iskolába, mert matrózként szeretett volna elhelyezkedni külföldön, hogy az ottani jövedelmet elérje. Erre tekintettel elsődlegesen a külföldön elérhető jövedelem, másodlagosan a magyarországi átlagkereset, harmadlagosan pedig a garantált bérminimum összege alapján kérte megállapítani a baleseti keresetpótló járadék összegét.

[8] Az alperesek a megismételt eljárásban a kereset elutasítását kérték. Elsődlegesen elévülési kifogással éltek, mivel a káresemény 2010. március 4. napján következett be, de a felperes több mint öt év elteltével, 2015. október 29. napján terjesztette elő az igényét. Hivatkoztak arra, hogy a felperes a baleset idején nem rendelkezett jövedelemmel, ezért a régi Ptk. 356. § (1) bekezdése alapján keresetpótló járadéokra nem jogosult. A keresetváltoztatás kapcsán azzal védekeztek, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1954. évi III. törvény (rég Pp.) 146/A. § (1) bekezdése tiltotta a per adott eljárási szakaszában a keresetváltoztatást. Vítatták a kereset összecszerúségét is, annak bizonyítatlanságára figyelemmel.

[9] Az elsőfokú bíróság fellebbezett ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 100.000,- forint perköltséget.

Egyetemlegesen kötelezte az I. és II. rendű alpereseket, hogy külön felhívásra fizessenek meg a Magyar Államnak 1.875.432,- forint perköltséget és 990.000,- forint illetéket. A fennmaradó 996.131,- forint perköltségről és 510.000,- forint illetékről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

[10] Ítéletének indokolásában döntése alapjaként hivatkozott a régi Ptk. 356. § (1), (2) bekezdésére, a régi Ptk. 357. § (1), (2), (3) és (4) bekezdéseire, a régi Ptk. 360. § (1) bekezdésére, valamint a régi Ptk. 280. § (3) bekezdésére, a bíróságok szervezéséről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. (Bszi.) 2.§ (2) bekezdésére. A Fővárosi Ítéltábla részítéletét akként értelmezte, hogy nemcsak a keresetpótló járadék megfizetése iránti keresetösszecszerúségéről, hanem annak jogalapjáról is döntenie kell. Összecszerúségét tekintve a másodlagosan előterjesztett kereseti kérelmet ítélte olyannak, amely megfelel a Fővárosi Ítéltábla korábban hozott részítéletében meghatározott szempontoknak, mivel ez indul ki a hasonló munkakört betöltők átlagos havi keresetéből.

[11] Az elévülési kifogást alaptalannak találta. A perben kihallgatott tanúk vallomása alapján megállapította, hogy az iskolát elvégzett tanulók nagy eséllyel tudnak a hajózásban elhelyezkedni. 2015-től 2019-ig a KSH perben becsatolt adatai alapján határozta meg a hajózási munkakörben foglalkoztatott személyek átlagos havi keresetét. Figyelembe vette, hogy a matrózok keresete magasabb, mint a hajózásban dolgozó szobalányoké, de alacsonyabb, mint a kormányosoké, hajóvezetőké, akik azonban kevesebben vannak.

[12] Nem látta megalapozottnak a keresetpótló járadék iránti igényt, mivel e járadék megállapításának feltételei nem álltak fenn. Jogértelmezése szerint a keresetpótló járadék jogalapját a régi Ptk. 356. § rendelkezései egyértelműen határozzák meg akként, hogy az csak abban az esetben jár, ha a károsult baleset utáni jövedelme nem éri el a balesetet megelőző jövedelmét, ettől eltérő bírói jogértelmezést a Bszi 2. § (2) bekezdése nem tesz lehetővé. A régi Ptk. 357. § (1) bekezdésének összecszerúségre és a régi Ptk. 356. § (1) bekezdésének jogalapra vonatkozó szövegének összevetése alapján azt állapította meg, hogy a jogalkotó nem enged méltányosságot, és határozottan kizárja a keresetpótló járadékból azokat, akik a káreseményt megelőzően nem rendelkeztek jövedelemmel. Megítélése szerint ennek az lehetett a jogpolitikai oka, hogy kizárólag a tények alapján kimutatható és levezethető kárt lehessen érvényesíteni. A feltételezéseken alapuló kárigényeket bizonytalanságuk okán ne vizsgálhassa a bíróság, mivel ez parttalan spekulációkhoz vezethetne. Mindezek alapján a keresetpótló járadék iránti keresetet elutasította.

[13] A perköltség tekintetében utalt arra, miszerint a 28.P.22.689/2015/140. számú ítéletében azt állapította meg, hogy a peres felek hozzávetőlegesen 2/3-1/3 arányban lettek pernyertesek. A Fővárosi Ítéltábla részítéletével ugyan részben megváltoztatta a marasztalás összegét, ez azonban nem változtatott jelentős mértékben a pernyertesség, pervesztesség arányán, ezért az elsőfokú perköltséget a 140. számú ítéletben meghatározott indokok alapján azzal azonos mértékben állapította meg. A részítéletben megállapított másodfokú perköltség megfizetésére a fennmaradt kereset elutasítására figyelemmel az I. rendű felperest kötelezte.

[14] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az elsődleges, másodlagos, harmadlagos keresetének megfelelően kérte marasztalni az alpereseket.

[15] Eljárási szabálysértésként azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében vizsgálta, hogy a Fővárosi Ítéltábla részítélete a keresetvesztés jogi alapja körében köti-e a bíróságot, mert álláspontja szerint a jogalap vizsgálatára már nem volt lehetőség. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló tényeket és bizonyítékokat is hiányosan értékelte. Okszerűtlen így az a következtetése, hogy a másodlagosan előterjesztett kereseti kérelem felelt meg a Fővárosi Ítéltábla felhívásában közölt szempontoknak. Kiemelte tanú1 és tanú2 tanúvallomásának részleteit, melyek alátámasztották, hogy osztálytársaik 80%-a helyezkedett el külföldön, és megerősítették, hogy aki matrózként elhelyezkedett, annak előrelépési lehetőségei voltak, gépész, kormányos, hajóvezető lehetett. Kérte az elsőfokú bíróság ítéletének tényállási részét azzal kiegészíteni, hogy a felperes a iskola elvégzése után külföldön kívánt matrózként elhelyezkedni. Ennek alátámasztására következetes előadásaira és tanúk vallomására hivatkozott. A felperesnek konkrét elképzelése volt már a balesetet megelőzően a külföldi hajós társaságnál matróz munkakörben történő elhelyezkedésről, az erre vonatkozó terv realitását igazolta a szakiskola igazolása is. A felperes a baleset bekövetkezéséig megfelelően eleget tett a tanulmányi kötelezettségének, majd el is végezte a középiskolát és sikeres érettségi vizsgát tett. Az előző tények alapján okszerűen lehet arra a következtetésre jutni, hogy szándékában állt a szakképesítés megszerzése, illetve a szakképzettség megszerzését követően a külföldi hajós cégnél matróz munkakörben elhelyezkedni, amiben a balesettel összefüggésben fennálló egészségi állapota akadályozta meg.

[16] Hangsúlyozta, hogy a magyar kártérítési jog a teljes kártérítés elvén alapul, vagyis a kártérítés célja, hogy a károsultat olyan helyzetbe hozza, mintha a kár be sem következett volna [Ptk. 355. § (4)]. A kérelem egyike az elmaradt vagyoni előny, vagyis a jövedelemvesztés, amely amennyiben visszatérően jelentkezik, járadékszerűen is téríthető. Érvelése szerint a Ptk. 356. § (1) bekezdésében foglalt feltételek vizsgálatánál nemcsak a baleset bekövetkeztében való károsulti közrehatást kell értékelni, hanem a jövedelmét, munkáját befolyásoló akaratlagos elhatározásait is. Álláspontja szerint a jelen ügyben a keresetvesztés mértékére a Ptk. 357. § (3), (4) bekezdéseit kell alkalmazni, a jövőben bizonyosan bekövetkező változásként kell értékelni, hogy az I. rendű felperes a baleset elmaradása esetén megszerezhetette volna a hajózási technikai szakképesítést, így mindenkor a hasonló foglalkozású matrózokat megillető munkabérre tett volna szert.

[17] Kiemelte, hogy a bírósági gyakorlat szerint nemcsak olyan személy javára lehet megállapítani jövedelempótló járadékot, aki a balesetet, illetőleg a károsodást megelőzően megszakítás nélkül munkaviszonyban állt, vagy egyéb kereső foglalkozást folytatott (BH.2004.111.). A támadott elsőfokú ítélet téves voltának alátámasztására hivatkozott a Pfv.III.20.752/2018/3. számú ítéletre, a Kúria Pfv.III.21.133/2020/10. számú ítéletére, a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.858/2017/4. számú ítéletére. Álláspontja szerint a perbeli eset a

Kúria Pfv.III.21.133/2020/10. számú ítéletében rögzített esettel több szempontból is azonos. Amennyiben keresetvesztesség jogcímen az Ítéltábla nem látja alaposnak a keresetet, általános kártérítésként kérte az alperesek kereset szerinti marasztalását.

[18] Hivatkozott arra, hogy a járadék iránti keresetének összecszerűségét az azonos vagy hasonló munkakört betöltők átlagos havi keresetének alátámasztására csatolt iratokkal bizonyította. Mindezek alapján fenntartotta, hogy bizonyított a külföldi hajós társaságoknál matróz munkakörben foglalkoztatott személyek szakmai előmenetele, továbbá a matróz és kormányos munkakörben foglalkoztatott személyek havi jövedelme is.

[19] Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Kiemelte, hogy a másodfokú részítelet iratellenesen rögzítette, hogy a felperes a hajózási technikus szakképzettséget megszerezte. A másodfokú bíróság által előírt bizonyítás ezen téves feltevésen alapulhatott, az elsőfokú bíróság pedig helyesen következtetett arra, hogy a részítelet jogi alapját tekintve nem kötötte az elsőfokú bíróságot. Egyetértett az alperesi beavatkozó eljárási szabálysértés hiányával kapcsolatos, fellebbezési ellenkérelemben kifejtett érvelésével. Kiemelte, hogy még a felperesi tanúk is cáfolták, hogy bizonyossággal meg lehetne állapítani a külföldi elhelyezkedést, mert a tanúk nem állították határozottan, hogy a külföldi elhelyezkedés mindenkire igaz lenne, előadták, hogy van, aki visszatér Magyarországra, és a tanúvallomások alapján az sem volt egyértelmű, hogy mindenki, aki külföldre megy dolgozni, a hajózásban helyezkedik el. Nem tekinthető a jövőben bizonyosan bekövetkező változásnak az, hogy a baleset elmaradása esetén a felperes a hajózási szakképesítést megszerezhetné volna. Az I. rendű felperes által figyelembe venni kért döntvények megítélése szerint irrelevánsak, illetve analógiaként nem vehetők figyelembe. A Kúria Pfv.20.752/2018/3. számú ítélete nem támasztja alá a felperes álláspontját, mert abból az állapítható meg, hogy ha bizonytalansági tényezők fennállnak akkor sem járadék, sem általános kártérítés nem ítéltető meg. Rámutatott, hogy a pusztán feltételezésekre építő – bizonyítatlan – előadás esetén továbbra is csak az elutasító döntés lehet jogszerű. A Fővárosi Ítéltábla 4. Pf.20.858/2017/4. számú ítéletének jogi álláspontja a bíróságot nem köti, az abban foglaltakat vitatta. Hangsúlyozta, hogy az abban foglalt tényállás szerint a baleseti sérült személy szakmunkásképzőbe járt, annak elvégzésével alkalmassá vált volna szakács munkakör betöltésére, ezzel szemben jelen per felperesének a szakiskola befejezése után el kellett volna végeznie még egy arra épülő további kétéves hajózási technikus iskolát is a szakképzettség megszerzéséhez. A külföldön elérhető jövedelmekre hivatkozással előterjesztett elsődleges kereset bizonytalan alapokon nyugszik. Az azonos vagy hasonló munkakört betöltők bizonyosan nem azok a matrózok, akikre a felperes hivatkozott, a felperes a végzettség és a nyelvismeret hiányában sem tartozik azonos kategóriába velük. A csatolt hirdetések szezonális munkákra vonatkoznak, nem alkalmasak jövedelemszámításra. A tanúk előadása alkalmatlan arra, hogy abból átlagkeresetet lehessen számolni. Általános kártérítés megítélésének nincs helye, mivel a bizonyítás azért volt hiányos, mert a bizonyítás terhét viselő felperes nem csatolt be érdemi iratokat, nem indítványozta szakértő kirendelését. A keresetfelemlés elkésztett, a 2019. május 11-ig tartó időszakig felperes követelésének legfeljebb a 2016-os keresetmódosítás szerinti összege lehet irányadó (havi 93.811,- forint). A felperes keresetpontosítása tartalma szerint keresetváltoztatás, aminek az elsőfokú tárgyalás berekesztése folytán nem lett volna helye. Álláspontja szerint a Fővárosi Ítéltábla ítéletének indokolása a keresetpótló járadék tekintetében az elsőfokú bíróság keresetváltoztatással kapcsolatos álláspontját nem érintette.

Fenntartotta, hogy a másodlagos kereseti kérelem új kérelem, a keresetváltoztatásra azonban az eljárás ezen szakaszában már nem volt lehetőség. A felperes által hivatkozott FEOR kategória nem felel meg a matróz, illetve a kormányos munkakörökre vonatkozó átlagbérek, az számtalan más munkakörtípust fed le. A harmadlagos kereset kapcsán hivatkozott arra, hogy a csatolt, általuk vitatott ítéltáblai ítélet is csak a minimálbért ítélte meg, nem pedig a garantált bérminimumot.

[20] A II. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében szintén az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[21] Az alperesi beavatkozó a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta. Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság részítéletében foglalt jogi álláspont nem köti az elsőfokú bíróságot, az elsőfokú bíróságnak a másodfokú bíróság utasításaiban foglalt eljárási cselekményeket kellett foganatosítania. A jogi norma bírósági értelmezése nem vezethet a jogi norma szövegével ellentétes tartalmú magatartási szabályhoz. A perbeli baleset és a felperes hipotetikus keresetvesztése olyan feltételezett, távoli, bizonytalan és közvetett kapcsolatban vannak egymással, amely a régi Ptk. 356. § (1) bekezdése alapján nem teszi lehetségessé e jogcímen kártérítési szankció alkalmazását. A BH 2004.111. számú eseti döntés szerint a károsult munkaképes korú volt, és a becsatolt megbízási szerződés alapján lehetősége lett volna havi jövedelem megszerzésére. A felperes által hivatkozott Pfv.III.20.752/2018/3. számú ítélete éppen az alperesi álláspontot támasztja alá, amikor kiemeli, hogy a jövedelemszerzés esélye nem azonos a jövedelem teljes bizonyossággal való megszerzésével. Abban az ügyben a felperest 15 éves korában érte a baleset, ehhez képest a sportolói pályafutásának alakulása, további előmenetele tekintetében olyan mértékű bizonytalanság állt fenn, amely járadékra való jogosultság megállapítását nem tette lehetővé. A Kúria Pfv.III.21.133/2020/10. számú ítéletében foglaltakat álláspontja szerint a jelen peres ügyben nem lehet figyelembe venni, mivel nem az új Ptk. 6:528.§-át, és az új Pp. 346. § (5) bekezdését kellett alkalmazni. Az elsődleges kereset összecszerűségében sem megalapozott, mert a felperes olyan egyedi adatokat tartalmazó dokumentumokat csatolt, amelyekből nem lehet levonni átlagos adatokra vonatkozó következtetéseket.

[22] A fellebbezés részben alapos.

[23] A Fővárosi Ítéltábla előjáróban rögzíti, hogy a 6.Pf.20.480/2020/11. sorszámu részítéletével valamennyi keresetet elbírált, a felperes keresetpótló járadék igényét kivéve, hatályon kívül helyezte továbbá a felperes tekintetében a perköltségre vonatkozó elsőfokú bírósági rendelkezéseket is.

[24] Az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályait nem sértette meg [rég Pp. 252. § (2) bekezdés]. A jogerős részítélet nem tartalmaz közbenső ítéleti rendelkezést [rég Pp. 213. § (3) bekezdése], mert a Fővárosi Ítéltábla nem állapította meg a felperes keresetpótló járadék iránti igényének jogalapját az anyagi jogerő hatályával. Az

elsőfokú bíróság a régi Pp. 252. § (4) bekezdésének megfelelően lefolytatta a másodfokú részítélet utasításának megfelelően szükséges bizonyítási eljárást, és megállapította a tényállást. A fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróságnak lehetősége volt az eljárásra vonatkozó utasítások megtartása mellett a másodfokú bíróság részítéletétől eltérő anyagi jogi álláspontra helyezkedő döntést hoznia, és helytállóan ítélte meg, hogy a keresetpótló járadék iránti keresete jogalapját is elbírálhatta. Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy a felperes 2019. novemberében részben a járadékszámítás alapjául szolgáló tények, körülmények (jövedelmek változása, életpálya, kor stb.) megváltozására hivatkozással határozta meg a keresetét; a kereset felemelésére a régi Pp. 146/A. § (4) bekezdése alapján lehetősége volt. A keresetpótló járadék másodlagos, harmadlagos kereseti kérelme a másodfokú részítéletben kifejtett jogi állásponton alapult, ezért nem volt akadály a keresetváltoztatásnak a megismételt eljárásban a tárgyalás berekesztését megelőzően.

[25] Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a fellebbezés nem irányult további bizonyítási cselekmény elvégzésére. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel azonban ki kellett egészíteni a következőkkel:

[26] A felperes személyes előadásával, és a tanúk vallomásaival kétségtelenül bizonyította, hogy határozott szándéka volt külföldön matrózként elhelyezkedni a hajózási szakközépiskola elvégzése után. Ezt az elhatározást az alperesek sem vitatták, és a baleset előtti iskolaválasztása (hajózási szakközépiskola) is alátámasztotta. Tényként kellett figyelembe venni az okozati összefüggés körében azt is, hogy az I. rendű felperes érettségi vizsgát tett a balesetet követően. Az iskola által kiadott nyilatkozat alapján az is tényként állapítható meg, hogy az I. rendű felperes folytathatta volna az érettségit követő tanévben a tanulmányait az iskolán belül, és az érettségire épülő kétéves OKJ képzésben hajózási technikai képzettséget szerezhetett volna. Az iskola által kiadott nyilatkozat annak igazolására is alkalmas volt, hogy az I. rendű felperessel együtt haladó végzősök kivétel nélkül el tudtak helyezkedni hajós cégeknél (cég1, cég2, cég3, cég4). Ezt meghaladóan a tényállás kiegészítésére nem volt alap, illetve szükség. Az I. rendű felperes azt nem tudta bizonyítani, hogy a baleset akadályozta meg a külföldi munkavégzését. Az iskola által kiadott nyilatkozat nem igazolta, hogy a végzősök mind külföldi hajós cégnél dolgoztak. A fellebbezésben foglaltakkal szemben tanúl tanú is arról nyilatkozott, hogy kb. az osztály fele helyezkedett el külföldön (21. sorszámú jegyzőkönyv).

[27] Az előzőek szerint kiegészített tényállás alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival csak részben értett egyet.

[28] A régi Ptk. 355. § (4) bekezdése értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

[29] A régi Ptk. 356. § (1) bekezdése szerint, akinek munkaképessége baleset folytán csökkent, csak akkor követelhet járadékot, ha a baleset utáni keresete (jövedelme) a baleset előtti keresetét – neki fel nem róható okból – nem éri el.

[30] A régi Ptk. 356. § (2) bekezdése szerint balesetből eredő munkaképtelenség vagy munkaképesség-csökkenés esetében járadékként az elmaradt keresetnek (jövedelemnek) a társadalombiztosítási ellátásokkal csökkentett összegét kell megtéríteni.

[31] A felperes helyesen hivatkozott arra, hogy a keresetpótló járadék a keresetvesztés mint a régi Ptk. 355. § (3), (4) bekezdése szerinti, visszatérően elmaradt vagyoni előny megtérítésére szolgál. A régi Ptk. 356. § (1) bekezdését helyesen úgy kell értelmezni, hogy az nem zár ki minden olyan károsultat a keresetpótló járadékra való jogosultságból, akinek a baleset előtt egyáltalán nem volt jövedelme, vagy aki a baleset előtti egy évben nem rendelkezett folyamatosan jövedelemmel. Ez a törvényi rendelkezés csak azokat a károsultakat zárja ki a keresetpótló járadékra való jogosultságból, akiknek a baleset utáni keresete nekik felróható okból nem éri el a baleset előtti keresetét, azokat viszont nem, akiknek a baleset előtt önhibájukon kívül nincs keresetük. Nem felelne meg ugyanis e törvényi rendelkezés értelmezése az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott követelményeknek, ha a bíróság abból a feltételezésből indulna ki, hogy az, aki iskolai tanulmányainak folytatása miatt, vagy más, önhibáján kívül eső okból a baleset előtt egyáltalán nem vagy nem folyamatosan szerzett jövedelmet, az a baleset elmaradása esetén a jövőben sem folytatott volna jövedelemszerző tevékenységet, és nem tett volna szert jövedelemre; ilyen feltételezés mellett ez a törvényi rendelkezés nem a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálna. Ezt támasztja alá a régi Ptk. 357. § (3) bekezdése is, amely szerint szükségtelen lenne, ha csak azok lennének jogosultak jövedelempótló járadékra, akik a káresemény időpontjában vagy közvetlenül azt megelőzően rendelkeztek keresettel. Ha a káreseményen kívül nem merült fel olyan körülmény, amely megakadályozta volna a károsultat abban, hogy a jövőben jövedelmet érjen el, akkor a károsult elmaradt vagyoni előnyként abban az esetben is érvényesíthet jövedelempótló járadék iránti igényt, ha a baleset előtt egyáltalán nem volt jövedelme, vagy nem rendelkezett folyamatosan jövedelemmel. Ezt az értelmezést támasztja alá a felperes által felhívott egységes bírósági gyakorlat (BH.2004.111, Kúria Pfv.III.21.133/2020/10., Kúria Pfv.III.20.752/2018/3.), amelytől eltérésre az előzőek alapján a Fővárosi Ítéltábla nem látott indokot.

[32] Az alperesek érvelésével szemben a felperes jogalapi álláspontját támasztották alá a kúriai határozatok is. Ezek értelmében nemcsak a munkaképes korú, önhibáján kívül jövedelem veszteséget elszenvedő személyek érvényesíthetnek baleseti jövedelempótló járadék iránti igényt, hanem a bírósági gyakorlat a munkavégzés előtt álló, szakközépiskolát végző személyeket is olyan körbe sorolja, ahol már kellően konkrét adatok állhatnak rendelkezésre a jövedelemvesztés és az okozati összefüggés megállapításához. A Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy a Kúria Pfv.III.21.133/2020/10. számú ítéletében a tanulmányokat folytató károsult igényérvényesítéséhez elegendőnek találta a konkrét adatok alapján, hogy

reálisan lehetett számolni a középiskolai tanulmányok sikeres befejezésével, szakirányú végzettség és érettségi birtokában a károsult képesítésének megfelelő állás megszerzésével. Az ebben a határozatban kifejtett álláspontot nem érinti önmagában az új Ptk. alkalmazása. A Kúria

Pfv.III.20.752/2018/3. számú ítéletében érintett 15 éves kosarazó sportkarrierjének bizonytalanságai pedig jóval nagyobbak, mint az, hogy a szakközépiskolát végző, érettségiző személy az erre az iskolára épülő OKJ-s képzést követően a szakmájában elhelyezkedik.

[33] A kártérítési jog a reparáció elvén nyugszik, elmaradt vagyoni előny iránti igény esetén nem a baleset előtti és a baleset utáni állapot statikus összehasonlítását kell elvégezni, hanem a károkozás utáni tényleges állapotot kell összevetni azzal a helyzettel, amely a káresemény elmaradása esetén állna fenn. Az elsőfokú bíróság statikus jogértelmezése nem egyeztethető össze a keresetpótló járadék reparációs funkciójával, és indokolatlanul korlátozza a balesetet szenvedett személyek kártérítéshez való jogát.

[34] Abból azonban, hogy a balesetkori tényleges kereset hiánya nem zárja ki a régi Ptk. 356. § (1) bekezdése szerinti igényérvényesítést, nem következik, hogy a járadék megítéléséhez elegendő az, ha a felperes a jövőbeni foglalkozására, munkahelyére, munkába állására és munkakörére vonatkozó határozott elképzelésekkel és szándékokkal rendelkezett, továbbá, hogy tervei megvalósításának, jövedelemszerzésének esélye fennállt. A jövőben esedékessé váló járadékot megalapozó tények a természetükből adódóan bizonytalanságot rejtenek

magukban – a bíróságnak abból a feltételezésből kell kiindulnia, hogy a járadék alapjául szolgáló tények tartósan változatlanok maradnak. A be nem következett események bizonytalansága miatt nem bizonyíthatóak maradéktalanul az okozati összefüggést alátámasztó tények, a jövőbeni tények bizonyíthatatlansága azonban nem eshet teljes egészében a károsult terhére. A károsultnak ezért a régi Ptk. 339. §, 355. § (4) bekezdése alapján olyan konkrét körülményeket kell bizonyítania kétséget kizáró módon, amelyek túlmutatnak a feltételezéseken, lehetőségeken, és alkalmasak arra, hogy azokból a bizonyítékokat a régi Pp. 206. § (1) bekezdése alapján mérlegelve, reálisan, okszerűen lehessen következtetni vagyoni előny – a perbeli esetben jövedelemveszteség – jövőbeni tartós, időszakonként visszatérő elmaradására.

[35] Az alperesek hivatkozásával szemben azok a bizonyított konkrét tények, miszerint a felperes hajózási szakközépiskolába járt a balesetkor, azt követően sikeresen leérettségizett, lehetősége volt a baleset hiányában az iskolán belül elvégezni a hajótechnikusi végzettséghez szükséges OKJ-s képzést, és a vele indult évfolyamtársak valamennyien elhelyezkedtek hajózási társaságnál, elegendőek voltak annak alátámasztására, hogy a baleset hiányában a felperes 2015. év szeptemberétől hajótechnikusi végzettséggel matrózként munkát vállalhatott volna, és ebben a munkakörben jövedelemre tehetett volna szert. A baleset bekövetkezésén kívül ugyanis a perben nem merült fel más olyan körülmény, amely megakadályozhatta volna a felperest a hajótechnikusi képzettség megszerzésében, valamint abban, hogy matrózként vállaljon munkát. Ezeknek a konkrét tényeknek az alapján nem bizonytalan lehetőségnek, feltételezésnek, hanem a baleset elmaradása esetén a jövőben bizonyosan bekövetkező ténynek kell tekinteni azt, hogy a felperes az iskolában elvégezhető kétéves képzést befejezte volna, a képzettség birtokában pedig a matrózként tudott volna

elhelyezkedni, és ebben a munkakörben jövedelmet tudott volna szerezni. A felperest a matróz munkakörben elérhető jövedelem megszerzésében kizárólag a 2010. március 4-én elszenvedett balesete akadályozta meg, ezért fennál az okozati összefüggés a baleset bekövetkezése és a felperes jövedelmének elvesztése között. A felperes neki fel nem róható okból – a balesetre visszavezethető egészségi állapota miatt – nem képes jövedelemszerző tevékenységet folytatni, ezért a régi Ptk. 356. § (1) bekezdése alapján jogosult a keresetpótló járadékra. A perben rendelkezésre álló, bizonyított konkrét tények alapján azt viszont már nem lehetett a jövőben bizonyosan bekövetkező ténynek tekinteni, hogy a felperes külföldön tudott volna munkát vállalni, sem azt, hogy kormányossá tudott volna válni.

[36] A Fővárosi Ítéltábla fenntartotta azt a korábban hozott részítéletében kifejtett álláspontját, hogy a felperest megillető járadék összegét a régi Ptk. 357. § (3) bekezdése szerint kellett megállapítani, azaz, az azonos vagy a hasonló munkakörben foglalkoztatottak átlagos havi keresete alapján. A felperes fellebbezési érvelésével szemben, az átlagos havi kereset nem igazolható egyes külföldi (németországi) munkaszerződések tartalmával, sem tanúvallomásokkal, az elsődleges kereset szerinti számítás ezért nem volt alapos. A felperes a megállapított tényállás alapján nem bizonyította azt sem, hogy a külföldi (németországi) munkavállalók lennének a vele hasonló munkakörben foglalkoztatottak, nem volt olyan konkrét szerződés, amely a felperes külföldi munkavállalását bizonyítaná. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Ptk. 357. § (3) bekezdésének a KSH adatok alapján számított átlagkeresetek és a felperes másodlagos keresete felelt meg. Az alperesek megalapozatlanul vitatták a FEOR 08-8430 szerinti átlagkereseteket, mert a régi Ptk. 357. § (3) bekezdése értelmében nem kizárólag a károsulttal azonos, hanem a hasonló munkakörben foglalkoztatottak átlagos havi keresetével is összevethető a felperes által elért, illetve elérhető jövedelem. A FEOR 08-8430 a matrózokat is tartalmazta, ezért az abban felsorolt egyéb munkakörök a matrózhoz hasonló munkakörnek tekinthetők.

[37] A Fővárosi Ítéltábla a felperes által csatolt, alperesek által nem vitatott KSH adatok szerinti a FEOR 08-8430 besorolásba tartozó munkavállalók bruttó átlagkeresete alapján határozta meg a felperes elmaradt jövedelmének és jövőben esedékessé váló jövedelepótló járadékának az összegét.

[38] A felperes 2015. szeptember 1-jétől 2015. december 31-ig havonta 134.618, összesen 538.472 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 438.855 forint. Ebben az időszakban a felperes 135.720 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 16 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 166.334 forint. A felperes ebben az időszakban a társadalombiztosítási járulékokkal már csökkentett 42.788 forint jövedelemre is szert tett. Így a felperes 438.855-209.122=229.733 forint jövedelemtől esett el.

[39] A felperes 2016-ban havonta 159.382, összesen 1.912.584 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 1.558.756 forint. Ebben az évben a felperes 413.700 forint

társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 507.016 forint. Ebben az évben a felperes a társadalombiztosítási járulékokkal már csökkentett 542.784 forint jövedelemre is szert tett. Így a felperes $1.558.756 - 1.049.800 = 508.956$ forint jövedelemtől esett el.

[40] 2017-ben a felperes havonta szintén 159.382 forint, összesen 1.912.584 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 1.558.756 forint. Ebben az évben a felperes 420.300 forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 515.105 forint. Ebben az évben a felperes a társadalombiztosítási járulékokkal már csökkentett 259.780 forint jövedelemre is szert tett. Így a felperes $1.558.756 - 774.885 = 783.871$ forint jövedelemtől esett el.

[41] 2018-ban a felperes havonta 223.532 forint, összesen 2.682.384 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 2.186.143 forint. Ebben az évben a felperes 436.380 forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 534.812 forint. A felperes keresetvesztése $2.186.143 - 534.812 = 1.651.331$ forint volt.

[42] 2019-ben a felperes havonta 259.401 forint, összesen 3.112.812 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 2.536.942 forint. Ebben az évben a felperes 448.164 forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 549.254 forint. A felperes keresetvesztése $2.536.942 - 549.254 = 1.987.688$ forint volt.

[43] 2020-ban a felperes havonta szintén 259.401 forint, összesen 3.112.812 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 2.536.942 forint. Ebben az évben a felperes 460.716 forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 564.637 forint. A felperes keresetvesztése $2.536.942 - 564.637 = 1.972.305$ forint volt.

[44] 2021. január 1-jétől 2021. június 30-ig a felperes ugyancsak havonta 259.401 forint, összesen 1.556.406 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 1.268.471 forint. Ebben az időszakban

a felperes 237.270 forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 290.790 forint. A felperes keresetvesztesége $1.268.471 - 290.790 = 977.681$ forint volt.

[45] A felperesnek a 2015. szeptember 1-jétől 2021. június 30-ig terjedő időszakban összesen 8.111.565 forint, a balesettel okozati összefüggésben álló jövedelemvesztesége volt. A felperes 30 % arányú felróható közrehatására tekintettel az alperesek ennek 70 %-át, 5.678.096 forintot kötelesek egyetemlegesen megtéríteni a felperesnek.

[46] A felperes keresetvesztesége 2021-ben havonta 162.947 forint volt. Ennek a kárnak a havonkénti rendszeres felmerülésével a jövőben is számolni kell, ezért ennek 70 %-át, havonta 114.062 forintot az alperesek 2021. július 1-jétől jövőben esedékessé váló jövedelempótló járulékként kötelesek egyetemlegesen megfizetni a felperesnek.

[47] A Fővárosi Ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgyát érintően a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alpereseket a rendelkező részben foglaltak szerint kötelezte 5.678.096 forint lejárt járadék, annak a régi Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti kamatai, valamint 2021. július 1. napjától folyamatosan előre 114.062 forint keresetpótló járadék egyetemleges megfizetésére. A felperes keresete részben eredményes volt a járadék tekintetében (pernyertesség 1/4-3/4 az alperesek javára), ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság jogerős részítéletben megállapított perköltségre vonatkozó rendelkezését is részben megváltoztatta a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján és a pernyertesség-pervesztesség arányát figyelembe véve, az ügyvédi munkadíjat áfa nélkül számítva a felperes perköltségfizetési kötelezettségét 50.000 forintra leszállította. Egyebekben a kereset elutasító és a perköltség rendelkezéseket helybenhagyta, tekintettel arra, hogy a járadékigény elbírálása az összes, elsőfokú eljárásban elbírált követelések pertárgyértékét értékelve az elsőfokú eljárás pernyertesség-pervesztességi arányát érdemben nem érintette.

[48] A fellebbezési eljárásban a pernyertesség-pervesztesség aránya 1/4-3/4 volt az alperesek javára, ezért a Fővárosi Ítéltábla a felperest a régi Pp. 81. § (1) bekezdése, a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5), (6) bekezdése alapján kötelezte az I. és a II. rendű alperesek, valamint alperesi beavatkozó javára mérlegeléssel megállapított 25.000 forint ügyvédi munkadíj mint másodfokú perköltség megfizetésére, amelyet a II. rendű alperes jogi képviselője esetében áfa is terhel.

[49] A le nem rótt fellebbezési illetékről a Fővárosi Ítéltábla a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

dr. Lente Sándor s.k.
Zoltán s.k.
a tanács elnöke

dr. Istenes Attila s.k.
előadó bíró

dr. Balsai Csaba
bíró